

Mortalitat dels nens abandonats

pels

Drs. August Brossa i Salvador Goday

Metges de número de la Casa de Maternitat i Expositors de Barcelona

“Tot ço que allunya el fill de la seva mare és causa de malaltia i perill de mort.”—
Th. Russel.

CAUEN dintre l'estudi de la present ponència, els nens que per la situació econòmica o social de la mare, són abandonats a l'assistència pública o corren un risc d'ésser-ho, si no són objecte d'un auxili eficaç.

L'ideal seria, que en cap cas el fill fos separat de la seva mare i que l'organització social arribés a un grau suficient de perfecció, que permetés l'ajud necessari a tota mare — soltera o casada — per tal que pogués criar el seu fill; car és ben sabut que la Mortalitat és molt diferent (legítims 15 %, il·legítims 40 %) en el medi familiar o entre els nens recollits en les Institucions benèfiques. En efecte, la separació implica automàticament, una restricció de lactació natural i la manca de les atencions materials i socials, que sols el sentiment maternal pot proporcionar i tantes altres circumstàncies que anirem veient en el desenvolupament d'aquest treball.

Sembla que a la Rússia Soviètica, es fa una experiència de sustracció de l'infant al medi familiar: no tenim dades sobre els seus resultats, però la nostra experiència personal — que coincideix amb la de tots els pediatres dels països dits de règim capitalista — ens fa molt pessimistes sobre l'esdevenidor dels nens criats en un ambient oficial i fora dels lligams bàsics de la família.

L'assistència al nen il·legítim ha de fer-se, doncs, mantenint al fill al costat de la mare i, si és possible, (quan no hi ha circumstàncies morals que ho impedeixin) en el medi familiar, però moltes vegades, la mare està privada de llar i aleshores cal recollir a la

mare y al fill i finalment gran nombre de nens són abandonats i necessiten assistència prescindint de la seva mare.

Començarem el nostre treball, amb l'exposició de la manera com s'acompleix actualment l'assistència del nen il eg tim, per a proposar després les mesures que creiem m s escaients en el nostre país per tal de fer-lo m s eficaç.

LES INCLUSES

Espanya ha estat sempre la nació m s propícia, per a fundar asils destinats als nens abandonats, que trobaren sempre protecció en la pietat dels reis, en la caritat dels particulars, i en el zel d'algunes congregacions religioses.

La creació de les Incluses, tingu  per objecte principal, recollir els nens acabats de n ixer, abandonats a les escales de les cases, en els pòrtics de les esglésies i en altrs llocs. La caritat cristiana, amb les seves almoines, sostenien les fundacions religioses qu'es consagraven a aquesta finalitat. L'objecte que realment es perseguia era d'evitar molts infanticidis i sostreure a les famílies la vergonya d'un naixement il eg tim, però a l'infant en si, se li concedia poca importància, per creure'l fill del pecat, i per tant, d'ésser d'escàs o nul valor social. Aix  es compr n, que interessés poc a la collectivit t, l'enorme Mortalitat que despoblava la sala de les Incluses. D'altra banda, la situació social de l'expòsit que aconseguia sobreviure al règim incluser, era ben poc desitjable. Per a comprendre la consideració que mereixien els expòsits, n'hi ha prou en recordar la disposició dictada per Carles III en 1788, el qual orden  als rectors o administradors de les Incluses, que atenguessin en particular atenció: que als nens se'ls don  deguda educació i ensenyament per què siguin vassalls útils.

No és aquest el lloc oportú per a fer un  stud  crític de la Inclusa clàssica, sols n'hem dit uns mots, per a demostrar quan han canviat les coses i quan diferent és el concepte actual.

La llei exigeix a les Diputacions, el sosteniment d'un servei de Maternitat i altre d'Exp sits. Aquests serveis, són ja actualment en moltes províncies i d'una manera particular a Catalunya, força ben orientats.

Els resultats obtinguts són, com veurem, altament encoratjadors, però la nostra missió,  s d'influir cada dia més, prop dels

poders públics, perquè assoleixin la màxima eficàcia i siguin la base de l'assistència social dels infants il·legítims.

Pendrem com a tipus el funcionament de la Inclusa de Barcelona, per ésser-nos més coneguda i perquè el gran nombre de nens que recull, planteja un problema social de veritable importància.

Abans de tot, cal que rendim un merescut homenatge a l'Excellentíssima Diputació de Barcelona, per la munificència amb que fa temps, tracta els expòsits confiats a la seva tutela. Fa uns 30 anys, creient inapropiats els antics locals del carrer de Ramalleres, ordenà la construcció d'uns magnífics pavellons a les Corts, un destinat a nens de pit i l'altre a desmamats, amb una cabuda total d'uns 700 asilats. Des d'aleshores i sense interrupció, s'han establert una sèrie de millores, que han convertit la nostra Inclusa en un establiment quasi modèlic.

Per a judicar la importància de la Inclusa de Barcelona, n'hi ha prou en dir, que el nombre d'entrades anyals oscil·la entre 650 i 800, sense comptar els nens legítims, procedents de famílies pobres i malaltes.

Els nens que ingressen procedeixen:

De la secció de Maternitat, aproximadament el 60 %.

Procedents d'altres establiments benèfics o de cases particulars, aproximadament el 40 %.

Fins fa poques setmanes, funcionava el torn, però la Junta de Govern, creient anacrònica la persistència d'aquest procediment d'ingrés a la casa, acordà de suprimir-lo, tenint en compte que cap dificultat troba qui desitgi ingressar un nen a la Inclusa, trucant directament a la porta.

Els nens abans d'ingressar a les sales a què van destinats, passen pel llatzaret, a fi d'evitar la introducció de malalties contagioses. El règim alimentici d'elecció és la lactació natural, si ho permet l'estat sanitari del nen i si hi ha dides disponibles. Desgraciadament cada dia n'hi ha en menor nombre i la lactació artificial, és forçosament la que més impera.

La Inclusa paga didatge a totes les mares que havent perdut el seu fill o havent aquest complet l'any, es decideixin a criar un infant expòsit. D'aquesta manera la Inclusa procura convertir-se en distribuïdora de nens, evitant així en el possible, l'estancament en les seves sales.

La Mortalitat a la Inclusa ha estat sempre massa crescuda per dissort, havent sofert de les contingències socials. Heus aquí l'estadística de la Mortalitat global, des de l'any 1913 fins a l'any 1927, en nens menors de 2 anys:

Entrades (xposits menors de 2 anys)		Defuncions (Menors de 2 anys)	
Any 1913	679	283	41'67 %
" 1914	751	380	50'59 %
" 1915	759	424	55'86 %
" 1916	817	431	52'75 %
" 1917	888	527	59'34 %
" 1918	807	562	69'64 %
" 1919	785	474	60'38 %
" 1920	746	506	67'82 %
" 1921	736	430	58'42 %
" 1922	722	296	40'99 %
" 1923	704	237	33'66 %
" 1924	625	221	35'36 %
" 1925	655	211	32'21 %
" 1926	684	206	30'11 %
" 1927	364	175	27'60 %

L'any 1913, anterior a la gran Guerra, l'estadística dona 41'67 per 100, xifra que augmenta d'any en any fins arribar al 69'64 % en 1918, mantenint-se en estat estacionari fins el 1921, que comença francament a disminuir, fins arribar al 27'60 % a l'any 1927.

Examinem el per què d'aquestes oscil·lacions. Fins el moment de declaarr-se la guerra, eren en gran nombre les dides foranes que venien a cercar nens a la Inclusa, per a criar-los a casa llur, però els greus esdeveniments que commogueren el món enter, des de l'any 1914 al 1918, produïren una alteració econòmica formidable, amb un gran augment de salaris i la valoració, d'una manera extraordinària dels productes de la terra; conseqüència: que la retribució estipulada per la Diputació, no interessava a les dones del camp i deixaven de criar nens de la Inclusa. Des d'aleshores, s'inicià l'acumulació en les sales de lactants i prengué enorme increment la lactació artificial. Els resultats foren immediats: la Mortalitat pujà el 55'86 % l'any 1915, per assolir l'enorme xifra del 69'64 % l'any 1918.

La guerra impos  un nou estat de coses: augment  el nombre d'entrades, disminuï el de dides externes i reduí a una proporció mínima les sortides. Total: augment notable de la població infantil i de la lactància artificial. Calia posar-se a to i millorar tot el possible el règim interior de la Inclusa, i aix  es feu: Es prohibí la sortida a dida externa dels nens que eren criats per la seva mare, cosa que encara que sembli impossible, es venia fent i encara es fa en certes incloses, des de temps immemorial, posant aix  en vigor el precepte bàsic de la Puericultura: mantenir el fill al costat de la mare; amb aquesta disposició, aconseguirem augmentar el nombre de dides internes. S'augment  el sou de les dides foranes, el que determin  un ràpid augment de sortides al camp (a l'any 1920 per 746 entrades, hi hagué solament 167 sortides a dida externa, essent la Mortalitat de 67'82 %, en canvi l'any 1927, per 625 entrades correspongueren 373 sortides i baixant la Mortalitat al 35'36 %).

S'estudiaren els plans dietètics, es port  un rigur s control d'alimentació de cada nen, s'extremaren les mesures d'higiene general, s'implantaren sales de boxes, per a isolar els nens infectats i evitar l'expandiment de les epidèmies, en resum, es feren tots els esforços per a introduir a la nostra Inclusa els avantatges de la moderna Puericultura. Els resultats obtinguts són força encoratjadors, car a l'any 1927 s'havia aconseguit arribar al 27'60 %, xifra molt més baixa que el 41'67 % d'abans de la guerra.

L'estadística que acabem de comentar,  s global, aix   s, prenent tots els nens de la casa, menors de 2 anys. Resulta encara exagerada al primer cop d'ull, però si tenim en compte, que no tots els nens ingressen en bones condicions, trobarem que les xifres estadístiques resulten molt satisfactòries.

Heus aquí l'estadística dels nens menors d'un any, classificats en: normals, prematurs* i lu tics, ingressats l'any 1929.

Eren normals ...	614	Percentatge ...	79 %
" prematurs .	115	" ...	17 %
" lu�tics .	47	" ...	7 %

Resulta que un 14 % eren prematurs i un 7 % lu tics; queda reduïda el 79 % la xifra de nens normals, en apariència. I és cosa ben sabuda l'enorme mortalitat dels prematurs i lu tics en medi hospitalari i sotmesos a la lactació artificial.

Exposem a continuació, el resum estadístic dels nens considerats normals, això és, d'un pes superior a 2.800 grams i sense tara aparent hereditària o adquirida, ingressats l'any 1929.

Total 614. Relació amb el total de nens de menys d'un any 79 %
 Han estat criats a la lactació natural o mixta 281 Percentatge 43 %
 Han estat criats a lactació artificial ... 333 " 57 %

Dels criats a la lactació natural i mixta

Sortides...	144	Percentatge	51 %
Continuen a fi d'any	56	"	20 %
Compleixen un any	59	"	21 %
Defuncions	22	"	8 %
Total...	281		

Dels criats a lactació artificial

Sortides...	81	Percentatge	24 %
Continuen a fi d'any	114	"	34 %
Compleixen un any	62	"	18 %
Defuncions	76	"	27 %
Total...	339		

Com pot veure's, la Mortalitat dels nens normals ha arribat a l'any 1929 a xifres realment satisfactòries, el 8 % en els criats a lactació natural i mixta i el 27 % en els criats a lactació artificial.

No volem abusar de les dades estadístiques, creiem que amb les exposades n'hi ha prou per a demostrar allò que es pot aconseguir quan els elements administratius i tèctics, senten la necessitan de perfeccionament. Però vol dir això que ja estem satisfets i que no s'han d'establir noves millores? De cap manera: La Inclusa encara pot i ha de millorar el seu funcionament, essent cada dia més *Organisme distribuïdor* i no *Asil Dipòsit*. La missió de la Inclusa hauria d'ésser la de recollir el nen abandonat, examinar-lo acuradament, fer-li les reaccions serològiques oportunes i si de l'estudi se'n despenia un bon estat sanitari, enviar-lo ràpidament al camp, per a ésser criat per una dida forana. Només

haurien de quedar-se a la Inclusa, els nens malalts que necessiten una assidua assistència m dica. Aix  evitaria l'acumulació de nens en les sales de la Inclusa i la cria en comú que tan nociu resulta. L'infant ha estat abandonat per la seva mare, cal cercar-ne un altra que la substitueixi i en mare de fet  s converteix tota dona que nodreix un nen i l'acarona en els seus braços. Però la dificultat consisteix en disposar d'un nombre de dides suficient per a les necessitats de la Inclusa. Per a aconseguir-ho, podrien posar-se en pràctica els següents procediments:

Primer: Que la retribució a les dides, sense ésser massa onerosa per l'herari públic, fos el suficientment remuneradora.

Segon: Realitzar una activa i sostinguda propaganda, adreçada principalment a les autoritats dels pobles, que estimulés la crianca dels nens de la Inclusa.

Tercer: Mantenir íntimes relacions amb les altres Inclusions de Catalunya i províncies ve ines, que tenen una població infantil molt reduïda i mantes vegades no poden satisfer les demandes de les dides foranes.

Creiem que fent-ho aix , es disposaria d'un nombre suficient de dides, donada la situació econòmica d'algunes comarques i principalment de les províncies que ens rodegen. A més, l'estat sanitari dels nens que actualment estan confiats a dida externa (la xifra de Mortalitat no passa a penes del 8 %, és prou elo ent per a demostrar que aquest és realment, el camí a seguir.

COM HAURIEN DE TRACTAR-SE ELS NENS IL·LEGÍTIMS EN LA SOCIETAT MODERNA

El form s pensament del filantrop franc s, Théophile Roussel, que hem posat a la capçalera del nostre treball: "Tot  o que allunya el fill de la Mare, és causa de sofriment per a l'infant i el posa en perill de mort", voldríem veure'l gravat al portal de totes les nostres Institucions de Puericultura.

 s la llei primordial, que la Naturalesa imposa, a l'ésser humà que acaba de n ixer. La servitud de la Mare pel seu fill, no acaba en el moment del part. El lligam, no pot trencar-se al tallar el cordó umbilical, que per aix  sentir  la Mare al cap de pocs dies, com brolla dels seus pits el licor vital, destinat al fillet que ha portat al món. I aix  ningú no hi té dret a prendre-ho a l'infant, perquè és sen, ben seu, i amb ell, podrà viure i nodrir-se i fer-se

gran, i si li prenen, serà, com diu Roussel, "causa de sofriment i perill de mort".

La Societat moderna, en les nostres nacions llatines, tindria d'ocupar-se molt seriosament, de millorar el greu problema dels nens il·legítims. No n'hi ha prou, d'haver creat uns Asils, més o menys ben dotats, que se'n diuen Incluses, per a recollir tots els infants que hi porten la misèria, la turpitud o el vici.

És precis de treballar per dos objectius principals:

Primer: Evitar les *causes* d'aquests abandonaments, per a reduir-los al mínim possible;

i Segon: Assistir en la forma deguda, a les Mares solteres, perquè puguin criar al seu fill.

Si observem els fets de cada dia, veurem repetit ben sovint el cas següent: Una noia soltera, queda embarassada, i és abandonada per el seu seductor. Tant si és de classe humil, com de classe mitjana, es veurà mal tractada en el medi familiar, o bé foragitada del mateix, i es trobarà amb tantes dificultats per viure, lluitarà amb tan males condicions, que si no cau en el vici, no tindrà moltes vegades més remei, que arraulir-se en algun Asil, si abans alguna veu temptadora no l'ha estimulada, a llançar d'una manera violenta, el pes feixuc que l'hi toca portar. I aquella pobre noia, que pot ésser una enganyada o una víctima del medi en què ha viscut, té que portar sola, la culpa *que és de dos*. Tot el treball enorme, de la formació d'un ésser humà, tindrà de fer-se en les pitjors condicions, i a càrrec tan sols del que probablement és menys culpable, dels dos que l'engendraren.

I per fi, vindrà un infant al món, que serà una estranyesa biològica; perquè tot ésser vivent, té Pare i Mare, però aquell, de Pare no en té i forçada pel mal exemple, aviat, potser, no tindrà tampoc Mare.

No costa gaire de comprendre, que la pobre dona, que porta un infant en les seves entranyes, que es veu abandonada de tots, fins del propi Pare del seu filllet, tractada com objecte de vergonya per la seva família, que no pot guanyar-se la vida, perquè en l'estat en què es troba, ningú la voldria a treballar, arribi a cometre el delictes de pensament, moltes vegades, d'esperar amb impaciència el moment del Part, per desfer-se d'aquell obstacle tan gran per la seva vida normal, deixant-lo en un Asil.

La boca fosca del Torn, ha engolit centenars de vegades, cria-

tures en aquestes condicions, nascudes fora de les Cases de Maternitat, o portades a éll, després de proves infructuoses d'una Mare, que intenta tota sola de lluitar per la vida, amb un fillet als braços.

Contra tanta injustícia, tenim d'aixecar-nos els Metges de les Cases de Maternitat, per a demanar a la Societat, en nom de la Ciència i de la Humanitat, una llei de protecció i de defensa de l'infant.

El dret natural, fa responsables als Pares, dels fills que porten al món; però això, la llei, en els països llatins, només ho troba bé, quan els Pares són casats. Els fills, que la llei anomena il·legítims, són tractats amb una cruel fredor, que revolta; se'ls pren el dret a demanar pel seu Pare, amb tot el que això representa per l'infant i per la Mare. I això és injust, perquè aquella criatura en té de Pare, però és un Pare que s'esmuny del seu deure, que emparat en una llei injusta, falta a la obligació més sagrada que tenen tots els homes: la d'emparar i protegir els seus fills.

Tothom parla dels drets de l'home i de la llibertat individual, però dels drets de l'infant, que és el que més protecció necessita, ja no se'n parla tant.

És d'elemental justícia, fer responsable al Pare, dels fills que hagi engendrat, sigui amb la dona que sigui, tant si és casat com no. Tot infant nascut a la nostra terra, té dret a ésser sempre emparat per la llei sobirana que ens regeix a tots els catalans. I al que falti al seu deure, la llei ha d'obligar-lo a complir.

Que es faci una llei d'*Investigació de la Paternitat*, per tots els casos en què el Pare no reconegui com a seu a l'infant.

Que es tinguin en compte, totes les circumstàncies necessàries, en qüestió tan delicada. Que es guardi secret, si es vol, però que s'obligui a complir al Pare, segons la seva situació econòmica, al sosteniment de la Mare en el Part, i al sosteniment del fill en els primers temps de la vida.

La llei ha de defensar al desvalgut, i el nadó abandonat pel seu Pare, és la imatge més desconsoladora de l'ésser desemparat.

Molts països tenen ja vigent, la llei d'*Investigació de la Paternitat*. A Dinamarca, Noruega i Suècia, on regeix fa més de 15 anys, la Mare, no solament té el dret, sinó que té el deure de denunciar qui és el Pare del seu fill. A Anglaterra, Alemanya, Àustria, Rússia i Suïssa, està vigent també aquesta llei, amb modali-

tats diferents segons els països. En tots ells han tingut dificultats al començament de la implantació de la mateixa, però la realitat ha ensenyat la manera més justa de resoldre en cada cas concret. Gairebé a tots els països, s'admet l'excepció anomenada de "*plurimum concubentium*". Però en la majoria dels casos, la pràctica demostra, que es pot determinar el Pare veritable.

Els països llatins no han resolt encara aquesta qüestió, i són una excepció llastimosa, en el concert dels països civilitzats.

Nosaltres tenim el deure, de demanar per la nostra terra llatina, la prioritat en el compliment d'un deure social tan sagrat.

No és aquesta la primera vegada, que en un Congrés en terra Hispànica, s'aixeca la veu d'un Puericultor, per a demanar una llei d'Investigació de la Paternitat. Va fer-ho el Dr. J. Alonso Muñozerro en el Congrés de Medicina de Sevilla del 1924 (1) i va fer-ho també un de nosaltres (Brossa) en el Congrés de Pediatria de Saragossa, en 1925 (2).

Tantdebó que el VI Congrés de Metges de Llengua Catalana, volgués fer-se portaveu de tan justa demanda.

A falta d'un d'una llei d'Investigació de la Paternitat, la Societat moderna, per propi instint de conservació, ha de vetllar per tot infant nascut, i si el Pare el rebutja i l'abandona, ha de fer el possible perquè no l'abandoni també la Mare.

Ja hem vist abans, en quina situació moral i material, queda la dona que es fa embarassada d'un infant il·legítim; puix que el menys que pot fer-se socialment, és emparar en forma convenient aquesta Mare i facilitar-li el compliment del seu deure.

Ja sabem quant important és aquest per la vida de l'infant; la Mortalitat dels nens abandonats és tres vegades més alta que la dels legítims; que aquesta última esperança de l'infant no es perdi; la Societat ha de vetllar per a conservar-la. I si la Mare, malejada per l'ambient en què ha viscut o acovardida i lassa, pels obstacles que es drecen al seu davant, si guarda el fill al seu costat, volgués abandonar-lo, la Societat està en el deure d'impeidir aquesta nova falta, obligant a la Mare a complir el deure sagrat, ineludible, de donar al seu fill la llet del seu pit, que és de

(1) Dr. J. MUÑOYERRO.—La investigación de la Paternidad como medida imprescindible en la protección del niño abandonado.

(2) Dr. A. BROSSA.—De la implantación de la lactancia obligatoria en las Casas de Maternidad, i Expósitos de España.

l'infant, que ningú li pot prendre, sense condemnar-lo a l'avançada "al sofriment i posar-lo en perill de mort".

Allò que no ha fet el protector de l'infant, que és el seu Pare, ha de fer-lo la Societat, emparant a la Mare i al fill, però obligant a la primera a portar-se com a tal.

Aquesta acció protectora i a la vegada coactiva, pot fer-se en tots els Asils i principalment en les Cases de Maternitat. De la mateixa manera que entren ja les embarassades, un temps abans del Part, hauria d'imposar-se també que es quedessin a la Casa, almenys tres mesos després del Part, per a donar el pit al seu fill.

L'obra de protecció a l'embarassada, que la llei del nostre país mana fer a la futura Mare, es faria igual, però així com ara es protegeix principalment aquesta, i se li guarda el secret, aleshores s'estendria el benefici a l'infant, ja que ara no podem impedir per cap mitjà legal, que l'abandoni. I tenim de veure, creuats de braços, com una Mare ens diu amb tot cinisme, que no vol criar al fill, o que va a vendre aquella llet, que és la vida del pobre abandonat, i que li pagaran amb unes quantes monedes o amb vestits adornats amb medalles d'argent.

Demanam que s'obligui a la Mare a quedar-se a l'Asil, almenys tres mesos per a criar el seu fill, però si és possible és molt millor que s'hi quedi més temps. De tota manera, veiem moltes vegades, que si es queda una temporada amb el fill, ja no és tan fàcil que l'abandoni; ja haurà vist embadalida la seva rialleta, ja haurà sentit el goig d'ésser Mare, la que fins aleshores no n'havia sentit més que l'amargor, ja se l'estimarà, i és gairebé segur que no el deixarà.

En el cas pitjor, sempre quedarà a la Inclusa una criatura de 3 mesos, en comptes d'un nadó, i ja sabem la diferència que hi ha entre els perills d'una i altra edat.

Al mateix temps, aquesta disposició tindria un altre avantatge mol important. En augmentar en gran nombre les dides internes de les Cases de Maternitat, es podrien criar també a pit, als infants que per causes impossibles d'evitar, estessin orfes de Mare, i es podria potser, suprimir de les sales de la Inclusa el alletament artificial en els primers mesos de la vida.

Això que demanam, no és cap impossible, no és cap visió utòpica d'uns somniadors, això es fa ja de molts anys en algunes Maternitats d'Espanya. Ho hem vist en la Inclusa de Sant Sebastià

(des del 1916), en la de Bilbao (des del 1918), i en les de Girona i Tarragona.

Les dificultats que aquesta reforma tindria en la pràctica, són més aparents que reals. L'embarassada que truca a la porta de la Casa de Maternitat, per a ésser admesa, acceptarà molt bé, generalment, el quedar-se un temps més en l'Asil, i un cop ja ingressada, farà el mateix que veurà fer a les altres, que han estat amb ella. Si ha contret ja un compromís moral, si tot la porta a criar al seu fill, si no té la temptació d'altres companyes, que li diuen que fan de dida en casa rica, o de la mateixa família de la Mare, que la instiga a deixar abandonat l'infant, ella criarà, ella l'estimarà, i aquella dona que potser era, o hauria estat, una perduda, podrà redimir-se per l'amor del seu fill.

Aquesta lactació obligatòria en ls Asils, podria ésser una realitat en poc temps. I encara es podria ampliar i millorar, si es pogués fer, com en alguns llocs de l'estranger (Hongria), la col·locació de la Mare amb el fill, al camp, en cases de famílies pageses, on la Mare es guanya la manutenció, amb el servei que pot prestar, compatible amb la criança del seu fill. Però, això són coses que es fan en medis diferents del nostre, i que aquí és difícil de preveure el resultat que donarien.

Però no acaba aquí el deure de la Societat, envers la sagrada funció de la Maternitat.

Hauria de crear-se a casa nostra, un veritable "Servei Social" en els nostres Asils. És una Comissió de senyores, auxiliades per infermeres visitadores, que tracten i coneixen les Mares asilades, que saben les dificultats de l'esdevenidor de cada una, que les aconsellen i les ajuden en cada cas particular, i faciliten per tant, de una manera extraordinària, que la Mare en sortir de la Inclusa amb el seu fill, pugui guardar-lo al seu costat, ja que aquest té que ésser el nostre objectiu final.

És una ironia crudel, dir-li a una Mare abandonada de tothom, que surti de la Inclusa i que s'emporti al seu fill. Si no té qui l'acompanyi, qui l'aconselli, qui l'ajudi a trobar els mitjans de guanyar-se la vida, la pobre dona s'enfonsarà, cada vegada més, en els baixos fons de les grans ciutats. Quantes n'hem vist tornar una segona i una tercera vegada, a la nostra Casa! Són les víctimes desamparades, que potser una caritat intelligent, hauria pogut alçar del seu nivell moral, evitant recaigudes fatals.

Aquest Servei Social, tan necessari, ens porta a parlar de la necessitat d'associar la Beneficència Pública a la Beneficència particular.

En totes les grans ciutats, hi han diverses Comissions de Senyores, que es proposen un objectiu semblant al que hem assenyalat al nostre Servei Social. Totes aquestes activitats, tots aquests esforços, podrien ajuntar-se i articular-se, en una direcció convergent, que donaria el màxim de fruit en el resultat obtingut.

Això faria possible, de completar la Caritat oficial, amb la Caritat privada. No ho demanem tot a l'Estat. La Caritat privada, ben orientada i dirigida ha d'omplir, en la Societat moderna, els buits que deixarà sempre la Beneficència Pública.

Les conclusions que es dedueixen d'aquesta actuació social, són el demanar:

- 1.ª Una llei d'Investigació de la Paternitat;
- 2.ª La lactació obligatòria en els Asils; i
- 3.ª La creació d'un Servei Social, de protecció a la Mare soltera, que no abandona al seu fill.

Barcelona, juny de 1930.

1. The first part of the book is devoted to a general introduction to the study of the history of the region.

2. The second part of the book is devoted to a detailed study of the history of the region, from the early centuries to the present day.

3. The third part of the book is devoted to a study of the present day situation of the region, and the prospects for the future.

4. The fourth part of the book is devoted to a study of the present day situation of the region, and the prospects for the future.